

Straža v viharju

Izdaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 35.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straža v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: R. Čuješ
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čeč)

Ljubljana, 3. februarja 1938

Leto IV — Številka 16

P. dr. Tomaž Kurent:

Cerkvena edinost

Pri delu za obnovitev vesoljne edinosti med ločenimi vzhodnimi kristjani je za katoliške inteligence pred vsem važno, da imamo **o edinosti pravi pojem**. Potem bomo tudi jasno videli, kako veliko zlo je cerkveni razkol, pa tudi, kakšna je naša dolžnost, da pri delu za obnovitev vesoljne edinosti med ločenimi vzhodnimi kristjani sodelujemo.

Najprej si kratko oglejmo nekatere splošne pojme:

V vsaki posamezni družbi, ki je po svojem družbenem liku nerazdeljena, nahajamo tako imenovano **družbeno edinost**: n. pr. da porabimo zglede iz evangelija: province, ki tvorijo kraljestvo, so med seboj združene, da kraljestvo »zoper sebe razdeljeno« — »divisum contra se« (Mt 12, 25; Lk 11, 17) ne razpade; ovce se družijo v čredo po edinstvu pastirja ali vrhovnega vodnika (Jan 10, 16). V vsaki človeški družbi nahajamo ne sicer fizične edinosti (kakor n. pr. v člov. telesu), ali celo metafizične, po kateri se zamenjavata eno in bitje (»unum et ens convertuntur«), marveč **umsko edinost** ali **edinost pameti o smotru in sredstvih**, ki jih člani družbe nameravajo, ter obenem **praktično edinost volj**, ki naj dejanski sredstva za smoter koordinirajo. Več volj pa ne more za dolgo postati eno in sodelovati, če niso zedinjene po vodstvu v tej ali drugi obliki: demokracija sama se torej ali podvrže končno neki vsaj večjega števila »arhiji«, ali pa se razkroji v anarhijo.

Da bo vesoljna cerkev edina vidna družba, se zahteva obojna edinost: **pameti o nje smotru in sredstvih po veri ter volj po vodstvu**. Edinost vere razlikujemo dalje v edinost notranje vere, vnanje veroizpovedi in javnega božjočastja. Treba pa je pomniti, da edinost notranje vere ne more postati družbena brez znamenj, brez vnanje veroizpovedi, ki naj hlimbo tako teoretično obsodi kakor tudi praktično onemogoči. Edinost javnega božjočastja se zadostno dosega, četudi je več obredov, samo da so uravnani po isti veri k istemu smotru pod enotnim vodstvom.

Da mora biti družba, ki jo je ustanovil Kristus za vse ljudi do konca sveta, taka, kakor si jo je Kristus zamislil, mora biti za vsakega človeka, ki veruje v božje poslanstvo Kristusovo, jasno. Predvsem je torej važno, kakšna **edinost naj po volji Kristusovi vlada med njegovimi verniki**. Prvi njegovi učenci so že iz Stare zaveze, ki je novo pripravljala, bili tako usmerjeni, da so pričakovali eno edino kraljestvo božje. Jezus je to upanje potrdil, ko je govoril o enem kraljestvu, o eni Cerkvi, o eni trti, o eni čredi, ko je izročil poslanstvo zboru apostolov kot novemu sine-driju, in člane tega zbora združil pod enim prvenstvom. Ne samo, da ni nikoli govoril v množini, kakor da bi hotel ustvariti več družb, marveč je poskrbel za formalno nerazdeljenost z dejanji ter jo zatrdil s prilikami in izrecnimi

besedami, n. pr. Mt 12, 25: »Vsako kraljestvo, ki se razdeli zoper sebe, se opustoši«, ali Jan 10, 16: »Druge ovce imam, ki niso iz tega hleva: tudi tiste moram pripeljati... in bo ena čreda, en pastir.«

Nikakor ne moremo reči, da bi bilo to edinstvo v skladu samo s Kristusovimi dejanji, ne pa nameni. Z dejanji namreč in besedami je izražal Gospod svoje namene. Pred smrtjo je izjavil, kaj pričakuje od Boga, v molitvah: **edinost vernikov** (Jan 17). Ko namerava dovršiti delo, da ga bodo obenem z Očetom verniki na vekomaj poveljevali, zanje slovesno moli. In za kaj prosi? Za edinost med verniki, ki naj bo nalika edinosti presv. Trojice: »Da bodo eno kakor sva tudi midva eno« (Jan 17, 4).

Dotlej je bil vidni Kristus sam po sebi pazil, da ni kdo zašel od edinosti, sedaj ob slovesu pa prosi, da bi se njegovi nikoli ne dali zapeljati hudobnemu duhu (Jan 17, 15). Pa ne prosi samo zanje, marveč »tudi za tiste, ki bodo po njih besedi vanj verovali« (20); za vse svoje vernike, brez omejitve časa ali kraja, hoče, »da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno« (21); »da bodo eno, kakor sva midva eno« (22). Pričujočnost presv. Trojice v njih (po posvečujoči milosti božji) bo dopolnila to, vse človeške moči presegajočo edinost: »Jaz v njih in ti v meni, da bodo popolnoma eno« in »da bo ljubezen, s katero si me ljubil, v njih in jaz v njih« (26).

Da je taka molitev Kristusova k Očetu bila učinkovita, nam jamči: osebno dostojanstvo prosilca: nam jamči slovesna prilika, v kateri se je molitev vršila, namreč čas najvišje daritve: obljube, ki jih je tedaj dajal poslušalcem o učinkovitosti molitve nam jamčijo določnost njegove molitve: »Od sveta niso...« (16); »Tvoji so bili in si jih dal meni« (6); nam jamči nameravani smoter, ki se mora nujno doseči: »Da bo svet veroval, da si me ti poslal«: in končno deistvo, da nam je to od Boga navdihnjeni pisatelj — sv. apostol Janez Evangelist — to zapisal. Celo za protestantskega hiperkritika je pisatelj 4. evang. moral to povedati, da bi verovali v učinkovitost te molitve; za »pravoslavne« ga in a fortiori za katoličana je Sveti Duh to navdihnil, da se izpriča učinkovitost: »da tako svet spozna, da si me ti poslal, in da si jih ljubil, kakor si mene ljubil« (23). Iz tega poveljanja Sinu Božjega pred svetom sledi, da mora ta **edinost vernikov vladati ne samo v nebesih, marveč tudi v svetu, na zemlji**. Na zemlji se pa zahteva za tako edinost vernikov, ki naj bo analogna s presv. Trojico, nujno, da je **družbena edinost vere in vodstva**. Kajti med posameznimi osebami presv. Trojice je družbena edinost bistvena, ali tri osebe so eno v naravnem deju razuma in ljubezni navznoter in v svobodnem delovanju navzven: po-

samič namreč so in posamič spoznavajo in posamič ljubijo, toda v enem bistvu in enem deju. V tem nauku smo si vsi edini. Tako izpovedujejo vsi »pravoslavni« ali pravoverni protestantje ali Orientalci, tudi pred Fotijem. Analogija božjega edinstva kot taka torej zahteva bistveno eno in edino družbo in v njej najvišjo edinost pameti: t. j. vsi posamezni verniki, ki so po osebi razločeni, morajo delovati družno in obujati po svoji naravi isto dejanje vere in ljubezni, ki se naj na zunaj pokaže v svobodnem soglasju.

Nedeljiva vera (pri kateri igra prvenstveno vlogo razum, se pa zahteva zraven tudi volja) in ljubezen (pri kateri je prvo volja, dasi ni nobena ljubezen v redu vere in duhov sploh možna brez razuma) nedeljiva vera in ljubezen mnogih oseb, se pa morata zato, da bosta družbeni dej in znamenje, po katerem se kaj spoznava, tudi na zunaj pokazati, in sicer po zamisli Kristusovi kot »eno«.

Iz te zamisli, iz tega namena je pa tudi jasno, zakaj je Kristus dejanski ustanovil eno vidno družbo, ki naj bi jo vodili avtoritativno tisti, ki jih je bil Kristus sam in Sv. Duh učil vse resnice (Jan 16, 13; 14, 26; 17, 20) in ki naj bi potem učili druge verovati in izpolnjevati vse, kar jim je bil zapovedal (Mt 28, 20; Jan 17, 20).

Iz pojma edinosti, nje značaja, nje pravzora (presv. Trojica), nje namena (apologetični namen: da se izpriča pred vsem svetom božanstvo Kristusovo) je pa tudi jasno, kako strašno zlo je **cerkveni razkol**, ki loči (deli) vernike Kristusove med seboj, ki loči (deli) to, kar je Bog združil, kako globoko posega v načrte božje in namene, za katere je bila Cerkev božja ustanovljena. Razkolniki so se namreč kljub temu, da so sprejeli vero v celoti, ločili od cerkvenega edinstva, bodisi, da zavračajo avtoriteto glave vrhovnega poglavarja ali pa trdovratno odklanjajo občestvo s kakšnim zakonitim delom cerkve (n. pr. zaradi nacionalizma); končno pa se vedno odreka pokorščina in ozkosrčnost in ozkomišljenost poskušata razcepiti telo Kristusovo in raztrgati podobo presv. Trojice.

Iz tega pojma vesoljne edinosti pa je tudi razvidno, kako vzvišeno in kako potrebno je, če je enkrat razkol tu, delo za cerkveno zedinjenje. Iz tega pojma namreč izvirajo razlogi, ki vsakemu kristjanu nalažajo veliko dolžnost, da se po svojih močeh in svojemu stanu primerno prizadeva obnoviti edinstvo med ločenimi brati. Gre za to, da se obnovi edinost po Kristusovi zamisli in volji, ne zgolj zato, da se stvari enotna fronta zoper brezbožni komunizem in sodobno poganstvo, marveč pred vsem zato, ker Kristus tako hoče in veljajo vsi drugi razlogi in smejo veljati le kot potrdilo Kristusove volje.

V Mehiki, kjer rdeča manjšina nasilno vlada, so šolske razmere prav slabe. Po izjavi samega prosvetnega ministra obiskuje samo 48% šoli doraslih otrok pouk, od teh redno samo 69%. In le 8% jih vztraja do konca šolanja v ljudskih šolah.

Vse člane in članice v AZ včlanjenih društev in SKASA

vabimo na

proslavo 16. letnice papežev. kronanja

ki jo priredi Akademsko zveza dne 6. februarja 1938.

Ob 8. uri skupna sv. maša s skupnim sv. obhajilom pri oo. cistercijancih (Poljanska cesta 6).
Ob 11. uri dopoldne

slavnostno zborovanje

v dvorani Akademskega doma (Miklošičeva cesta).

- Spored: 1. Tu es Petrus poje zbor bogoslovcev
2. Govori g. sodnik Jože Kokali.
3. Govori akademičarka.
4. Govori akademik.
5. Papeževa himna, pojemo vsi.

17. kongres Pax Romane

Medzvezna konferenca, ki je zborovala ob kongresu Pax Romane v Parizu, je sprejela, kakor smo že poročali, povabilo Slov. dijaške zveze ter pooblastila našo zvezo, da pripravi v Sloveniji 17. svetovni kongres katoliškega dijaštva.

Kongres se bo pričel 20. avgusta zvečer s študijskimi dnevi za voditelje zvez v kakem mirnem kraju v naših planinah; 24. avgusta zvečer pa bo na Bledu pričetek kongresa samega, ki se bo končal 28. avgusta zvečer v Ljubljani.

Brez dvoma bo to, sicer ne po številu udeležencev, pač pa po pomembnosti, največja in najvažnejša prireditve letošnjega leta, saj se bo zbrala v naši domovini elita katoliške akademске inteligence iz skoraj vseh dežel vseh kontinentov. Naši gostje bodo mogli spoznati delavnost in visoko kulturno stanje našega sicer malega, a žilavega naroda. Našli ne bodo onega razkošja kakor na večini drugih kongresov, pač pa jim bomo skušali njihovo bivanje pri nas z našimi skromnimi sredstvi pripraviti udobno ter ustvariti pravo pristrčno prijateljsko ozračje, ki naj pripomore, da bodo zborovanja rodila one sadove, ki jih pričakuje katoliška inteligenca vsega sveta.

Za letošnji kongres je določila medzvezna seja za glavni predmet razprav:

»Katoliški dijak in problem komunizma«. Študijski dnevi bodo nekaka priprava za kongres sam, na katerih bodo voditelji zvez od-

maknjeni od dnevnega hrupa, temeljito preučili predvsem praktične vidike uspešne borbe proti komunizmu, katoliško socialno delo, značaj in položaj sodobnega katoliškega dijača ter najboljše metode za njegovo intelektualno in moralno izoblikovanje, da bo svojo nalogo lahko uspešno vršil bodisi na univerzi bodisi med delavstvom. Študijski dnevi, kot kongres sam, bodo podali jasen in celoten pregled katoliške socialne aktivnosti v raznih deželah, izkušnje žosizma, nevarnost komunizma itd. Predvsem pa bo na dnevnem redu tudi komunistični problem Jugoslavije. Da bodo razprave in razgovori kar najaktualnejši in učinkovitejši, bo glavno tajništvo Pax Romane razposlalo v kratkem vsem dijaškim zvezam posebne vprašalne pole. Odgovori bodo zbrani in pregledno razvrščeni ter bodo nudili dragocen dokumentaričen material, ki bo služil za podlago delu kongresa. Podroben program študijskih dni še ni izdelan.

Na kongresu samem pa bo 5 referatov, in sicer troje teoretičnega značaja, ki bodo obravnavali komunistični in katoliški socialni nauk in sedanji položaj ter dva praktična referata. Na seji izvršilnega odbora Pax Romane januarja t. l. je bil sprejet sledeči začasni dnevni red:

Sreda, 24. avgusta:

Zvečer: Prihod kongresistov na Bled.

Četrtek, 25. avgusta:

8: Začetna sv. maša.

10: Slavnostno začetno zborovanje.

14.30: 1. Zborovanje — »Komunistični nauk«. — 2. Zborovanje — »Katoliški socialni nauk in zahteve sodobnosti«.

17: a) Zborovanje dijakini.

b) Zborovanje duhovnih vodij.

20.30: Predvajanje filmov in diapozitivov — »Katoliško socialno gibanje po svetu«.

Petek, 26. avgusta:

8: Sv. maša s skupnim sv. obhajilom.

10: Zborovanje strokovnih podtajništav:

a) Pravniki — »Zakonsko pravo v SSSR«. »Zakonsko pravo v Jugoslaviji«.

b) Filozofi — »Hrvatska in slovenska katoliška literatura«.

c) Medicinci — »Kolektivizem v medicini«.

d) Farmacevti — »Velika družina farmacevtov«.

14.30: 3. Zborovanje — »Krščanstvo in komunizem«.

16: Romanje na Brezje.

20.30: Določeno za razvedrilo.

Sobota, 27. avgusta:

8: Sv. maša.

10: 4. Zborovanje — »Intelektualno izoblikovanje katoliškega akademika z oziranjem na njegovo socialno akcijo«. 5. Zborovanje — »Psihološki in moralni pogoji uspešnega apostolata«.

15: Zborovanja podtajništav — Tisk, socialna akcija, misijoni, Pro oriente.

20.30: Rezultati ankete o komunističnem problemu.

Nedelja, 28. avgusta:

Zjutraj: Sv. maša, nato odhod v Ljubljano. Obisk mesta, sprejem pri oblasteh. Ogled razstave tiska.

17: Zaključno slavnostno zborovanje.

Dodatni program:

28. avgusta zvečer: Odhod v Zagreb.

29. avgusta: Obisk v Zagrebu.

Nadalje so predvidene razne ekskurzije v Belgrad, Dalmacijo itd.

Stroški kongresa bodo znašali 1150 din, vse takse vključno (študijski dnevi 350 din, kongres sam pa 800 din). Za člane Slov. dijaške zveze ter Slov. kat. akad. starešinstva bodo primerni popusti.

»Mati pri ognjišču - sograditeljica človeškega napredka«

V juniju leta 1936. je bil v Parizu kongres pod geslom: »Mati pri ognjišču — sograditeljica človeškega napredka.« Zanimanje za ta kongres je bilo proti pričakovanju izredno veliko, kar je znak, da postaja vprašanje, kako ženo vrniti domu, vprašanje vse javnosti.

Na podlagi razmišljanj o sposobnosti žene in njenih odnosov do moža, je prišel kongres do zaključka: Retour de la mère au foyer — mati se mora vrniti k ognjišču.

Kongres izjavlja, da je ženi dana v človeški družbi posebna naloga, ki jo lahko izpolni le doma, pri ognjišču, to se pravi, v vlogi matere in zakonske žene. To vzvišeno poslanstvo pa je tako, da zahteva vsega človeka, vso ženo, celo njeno srce in vse njeno prizadevanje. To je njen poklic, ki ne dopušča poleg sebe drugega udejstvovanja, zlasti ne borbe za zaslužek.

Predsednik kongresa Georges Pernot je zato predlagal, da se dodelijo potrebne družinske doklade delavcem, katerih žene ostanejo doma. Ta njegov predlog je bil upoštevan. Delavec, čigar žena je brez zaslužka, dobi vsak mesec 125 frankov doklade. Podobno dobi prispevke tudi za svoje otroke. Pristojbina doklad se je v zadnjem času še zvišala tako, da se je možnost francoske žene, da postane res mati in vzgojiteljica svojih otrok, še povečala.

Tudi francoski parlament se je za to zavzel in izjavil, da bo tej stvari pripomogel do zmage. Že prej omenjeni Georges Pernot je rekel: »Zdi se mi, da ni nič tako spotikljivega in izprijenega, kot to, da so možje brezposelni, medtem, ko morajo družinske matere že na vse zgodaj v tovarne in delavnice. Pravim vam, dajte torej tej materi doklade za brezposelne,

da se ona vrne domov, na njeno mesto pa namestite brezposelnega moža. Na ta način boste pomagali rešiti krizo brezposelnosti.«

Ali Pernot ne govori podobno kakor papež Pij XI. v okrožnici »Quadragesimo anno«? »Zloraba je, ki se mora na vsak način odpraviti, da morajo matere zaradi premajhne očetove plače zunaj doma iskati zaslužka in tako zanemarjati domače delo in domače opravilo, posebno vzgojo otrok.«

Drugi mednarodni kongres, ki je zboroval pod istim geslom, ugotavlja, da napredek človeštva ne obstaja samo v izboljšanju materialnih pogojev, ampak predvsem v svojstvih individua, ki se pa razvije prav v najmanjši družbeni celici, v družini. Zato mora biti ta celica zdrava in njena življenjska sila mora biti vsa usmerjena v vzgojo naraščaja. To pa je šele tedaj mogoče, ko se materi ni treba pehati za zaslužkom in more skupno z očetom vzgajati otroke.

Kongres dalje ugotavlja, da še v sodobnih okoliščinah veliko število mater ne more opustiti delo za zaslužek, kar ustvarja velik nered v družbi, zlasti pa dela krivico ženi, ki ne more izpolniti naloge, ki jo po božji Previdnosti ima. Prisiljena je, da si naprti trojno nalogo: da služi, da je mati in gospodinja, kar pa daleč presega njene moči, zato zahteva, da se zopet obnove pravični temeljni nazori, ki se tičejo ženske narave in njene odlične osebnosti. Žena najde redno svojo srečo in zadovoljnost v izpolnjevanju družinskih dolžnosti, ki so podlaga dobri družini. Družina pa je temelj zdravega življenja v družbi in blagostanja.

Komunizem in žene

V »Cahiers du Bolchevisme« z dne 5. avgusta 1937. (str. 204.—210.) razpravlja komunistični poslanec Georges Coquiot v svojem članku o razvoju ženskega gibanja. V njem natančno določa metodo, ki naj se za razvoj tega gibanja uporablja.

Najprej ugotavlja Coquiot pomanjkanje spoštovanja in neko prezirljivo zadržanje določenih organizacij do žene in ženskega gibanja sploh, ki izvira iz trajne mentalitete po moški nadvrednosti in premoči. To preziranje in podcenjevanje žene in njenega dela mora prenehati, zato bi bilo potrebno organizirati žene po stanovih in začeti žensko gibanje v masah, in sicer proti neenakosti, katere žrtve da so in proti gospodarskemu, političnemu in moralnemu zasluževanju žene. (Žena, ki živi le doma in skrbi za vzgojo svojih otrok »ne dela ničesar«, »je lena« in je po mnenju komunistov »moralno zaslužnjena«.)

Toda, kako pridobiti ženske mase? Treba je stopiti v trajen stik z ženami vsakega mišljenja in prepričanja, imeti z njimi skupna razpravljanja, ki naj privedejo do enotne akcije. Po mnenju G. Coquiota pa je ta enotna akcija lahko izvedljiva le med komunističnimi in radikalno-socialističnimi ženami. Zelo obžaluje Coquiot, da se »politika ponujene roke« med ženstvom ne uveljavlja in da komunistinje ne morejo pokazati vidnih uspehov na področju zbližanja s katoliškimi ženami. Vendar pa bi tudi one mogle sodelovati obenem z ženami naprednega in komunističnega mišljenja, zlasti še, kadar gre za skupne cilje, predvsem v borbi proti fašizmu; kajti ta zakleti sovražnik ženskega dostojanstva ruši vsako spoštovanje do žene in jo hoče oropati edine sreče — ustanoviti si lasten dom — s tem, da spravlja v bedo mlade može in mlada dekleta. Da bi prepričal katoliške žene o nevarnosti, ki jim prete od fašizma, navaja Coquiot dva dokaza: 1. primer iz Nemčije, kjer je od l. 1935. nazadovalo število cerkvenih porok od 651.000 na 611.000 v l. 1936. 2. pa pravi, da fašizem propagira knjige, v katerih se brez ozira na čast.

Proti takemu zavijanju dejstev je treba ugotoviti, da padanje števila cerkvenih porok v Nemčiji ni posledica fašizma, ampak kvečjemu nazadovanje nemškega naroda. Naj bi Coquiot raje povedal zakaj nazaduje število rojstev in cerkvenih porok v Franciji že cela desetletja. In še, zakaj v SSSR cerkvenih porok sploh ni? Je tudi tega fašizem kriv? Očitek, da fašizem v raznih knjigah sramoti žensko dostojanstvo je povsem izmišljen. Dejstvo je, da prav v zadnjih letih za varstvo mater in za dostojanstvo žene delajo v Italiji morda največ. Sicer pa hoče komunizem žene izrabiti le kot sredstvo, da bi uničil celico družbe, družino.

Križ in kladio

V »Delavski pravici« (štev. 4., Ljubljana, 20. januarja 1938. l.) piše Franc Velkovrh o dolgo pričakovanem in končno vendarle dobljenem znaku krščanskih socialistov. Križ in Kladio (zakaj oboje z veliko začetnico?) naj predstavljata molitev in delo.

Ne bomo ponavljali, kar smo že večkrat zapisali (glej Straža v viharju l. 3., štev. 12., 11. dec. 1936, ocena knjižice Cilji in pota krščanske delavske mladine, in l. 3., str. 17., 11. febr. 1937: »Krščanski socializem molči«), opomnimo naj samo to, da niso slovenski krščanski socialisti prvi, ki skušajo za simbol porabiti znak krščanstva in znak, ki je postal simbol komunistov. To so v še bolj radikalni obliki storili francoski krščanski socialisti, ki so družili znamenje križa s srpom in kladivom. Sv. stolica je proti temu odločno nastopila in to znamenje prepovedala. Čudno se nam zdi in ne moremo vedeti, komu naj tako mešanje simbolov koristi. Če je krščanska delavska mladina, ko smo protestirali proti enakemu kombiniranemu znaku križa in kladiava (glej Straža v viharju l. 3., štev. 12.), bila toliko uvidevna in katoliška, da je oni znak opustila in ga nadomestila s povzetim žosističnim, ne vidimo razloga, zakaj ga krščanski socialisti znova uvajajo, ko vedo, da Cerkev ne dopušča mešanja križa s simboli, ki predstavljajo krščanstvu popolnoma nasprotujoče ideologije.

Katoliško dijaštvo in španski akademiki

Na zadnjem kongresu Pax Romane je izvršilni odbor dobil nalogo, da izdela načrt, kako naj vse dijaške zveze nudijo duhovno in materialno pomoč španski katoliški dijaški zvezi, ustanovni članici Pax Romane. Ta načrt je potem izvršilo glavno tajništvo in ga poslalo v odobritev kardinalu Gomi y Tomasu, nadškofu iz Toleda in primasu Španije, ki ga je z veseljem pozdravil in se zanj zahvalil zvezam članicam Pax Romane, ki bodo začele tako delo iz naklonjenosti do svojih tovarišev v Španiji. Načrt obsega 4 točke, in sicer:

1. duhovna pomoč: vse kat. dijaške zveze naj predvsem uporabljajo pismo španskih škofov, ga razširjajo okrog in ga morda celo v primernih člankih objavljajo v katoliškem tisku.

2. gostoljubnost: katoliške dijaške zveze, zlasti tiste, ki imajo lastna poslopja, naj gostoljubno sprejmejo španske katoliške študente ali med študijskim letom ali pa zlasti med počitnicami, da bi preživeli nekaj tednov med katoliškimi dijaki drugih dežel. Povabijo naj na svoje kongrese ali študijske tedne tega ali onega španskega odposlanca. Sprejemajo pa naj dijaške zveze le dijake, ki so jim priporočeni od španskih cerkvenih oblasti ali pa od posredništva Pax Romane.

3. materialna pomoč: a) v času državljan-skih bitk so bili porušeni skoraj vsi domovi španskih katoliških dijakov, knjižnice, čitalnice, kapele i. dr.: Zato naj dij. zveze zbirajo knjige in mesečne revije, ki bi služile za opremo novih knjižnic.

b) Mnogo španskih študentov se nahaja v težki materialni bedi, zato naj se organizira akcija, ki bi zanje nabirala obleke, perilo, obutev, knjige i. dr.

4. Vsaka zveza naj posveti en dan španskemu katoliškemu dijaštvu, in sicer s sv. mašo v njihove namene, z nabiralnimi akcijami, če mogoče z zborovanjem, kjer naj se preučujejo razmere in dogodki v Španiji in ustanovi naj se odbor, ki bo organiziral zbiranje knjig, oblek, perila i. dr.

Dijaške zveze naj se o vsem tem posvetujejo z glavnim tajništvom Pax Romane ali pa cerkvenimi oblastmi. Morebitni darovi in zbirke naj se pošiljajo centralnemu uradu P. R. v Friebourg v Švico.

Začetki Pax Romane so zvezani s težkim delom za medsebojno pomoč katoliškemu dijaštvu Srednje Evrope, ki je znano pod imenom »Auxilium studiorum«. Trdno upamo, da bo ta nova akcija za pomoč eni deželi našla močen odziv in žela uspehe, vredne svetovnega katoliškega dijaškega gibanja.

Vzroki specializacije belgijske kat. mladine

Kanonik Vieujean je pred kratkim izjavil sledeče:

Katoliška akcija je boj proti laicizmu ali poganstvu, ki nasičuje današnjo družbo. Danes se med nami nahajajo največje nevarnosti razkristjanjenja in tu je prvi vzrok specializacije.

Katoliška akcija je istočasno krščanska vzgoja, ki pa mora biti primerna, da lahko doseže svoj namen. Resnična verska vzgoja je ona, ki navaja delavca k njegovemu delu, dijak k študiju, trgovca k njegovim poslom z resničnim krščanskim duhom, to je z zavestjo, ki v vsakem poklicu skuša realizirati življenje Kristusovo in s tem svoje večno življenje. Zato je treba življenje gledati v vsej njegovi resničnosti. To je drugi vzrok specializacije.

Katoliška akcija je končno apostolat, to je — osvajanje. Da pa je apostolat uspešen, je treba poznati tiste, ki jih hočemo osvojiti, z njimi se družiti, z njimi živeti, biti tak, da nas radi sprejemajo, da si želijo naše družbe, navedi jih nase z življenjem, ki je njihovu enako po vsebini, toda različno po duhu, ki jih prešinja. — In to je tretji vzrok specializacije.

Sestanek Akademske zveze

AZ je priredila v nedeljo, 30. januarja za svoje člane sestanek, ki je bil, ko smo prav v januarju opravljali svetovno osemnedevnico za edinost vseh vernih, posvečen vprašanju cerkvene edinosti. P. dr. Tomaž Kurent iz Stične nam je pokazal v svojem globokem govoru važnost edinosti vseh vernih in veliko zlo razkola ter nakazal poti za naše delo, kako naj pri reševanju tega vprašanja učinkovito sodelujemo. Tov. Junež pa nam je podal sliko razmer med protestanti, kjer polagoma spoznavajo cele verske edinice, ne več posamezniki, da je treba reformo (namreč Lutrovo) znova reformirati, samo prave poti še ne najdejo. Tov. predsednik je zaključil sestanek, ki je lepo uspel (grajati je treba le premalo udeležbo) z molitvijo, ki naj bo prvo naše dejanje v delu za cerkveno edinost, ki ga bomo opravljali osebno sami ali skupno v naših društvih.

Protestantizem in zedinjenje.

Tov. Junež je govoril o protestantizmu in zedinjenju:

Protestantizem pomeni: ločiti se od občestva, vero individualizirati. Vsak naj veruje po svoje, sto ljudi, sto verskih mnenj. Ustvaril je mnogo cerkv, zbiral protestante v tako imenovano »evangeljsko alianso«, da bi uresničil in pospešil ustanovitev svetopisemskega krščanstva, ter ojačil odpor proti vplivu papeštva.

Na Nemškem in tudi povsod drugod so skušali protestantizem nacionalizirati, kar se jim je nekoliko tudi posrečilo. Na Nemškem se je osnovala posebna »Evangeljska cerkvena zveza«, ki je nekaka skupna cerkev vseh nemških pokrajinskih cerkv.

Zgodovina nam jasno pove, kaj je prav za prav nastalo po reformaciji: razkroj cerkv, zbežnost ljudi, sovraštvo, antagonizem rasnih, nacionalnih, prestižnih in političnih interesov.

Po naših predavalnicah

Narodno gospodarski seminar

Poleg rednih predavanj o narodnem gospodarstvu je v zimskem semestru g. prof. dr. Bilimovič predaval vsako soboto po eno uro tudi o aktualni temi: **Oblike in problematika načrtnega gospodarstva**. To njegovo predavanje je bilo podlaga za delo v seminarju, ki je bilo posvečeno preučevanju posameznih oblik načrtnega gospodarstva in pa reševanju načelnega vprašanja, ali je možno v socializiranem gospodarstvu pametno gospodariti, namreč tako, da dosežemo z enakimi stroški kar največji uspeh ali isti uspeh s kar najmanjšimi stroški.

Praktičnega značaja so bili referati tov. Žaklja Cirila in Benedika, ki sta nam podala kratek pogled na Rooseveltovo urejevanje gospodarstva, pokazala na razmere, v katerih je Rooseveltova politika zrasla ovire, ki so se mu stavile na pot in napake, ki so že same po sebi vodile vsaj do delnih neuspehov in pa referat tov. Plajha, ki nam je orisal pravno in gospodarsko zgradbo fašizma v Italiji.

Bolj teoretičnega značaja je bil referat tov. Mohoričeve, ki je podala kritiko švicarskega ekonomista Böhlerja, ki zavzema odklonilno stališče do korporativnega gospodarstva. Pri razgovoru pa smo ugotovili, da naprti poleg resnih ugovorov in težav, s katerimi bo moralo računati tudi delno načrtno gospodarstvo, korporativnemu gospodarstvu tudi težave, ki so nujna posledica liberalnega gospodarstva samega. Enaka sta bila tudi referata tov. Čuješa, ki je poročal o članku narodnega ekonomista Misese, ki zastopa mnenje, da tudi teoretično, kaj šele praktično, ni mogoče v socializiranem gospodarstvu racionalno gospodariti, ker nimamo nobenega merila, po katerem bi mogli nacionalnost ugotoviti in pa o članku H. Zassenhausa, ki je mnenja, da je mogoče na podlagi sistema enačb ugotoviti ravnotežje med povpraševanjem in ponudbo. Vendar pa je g.

Toda sedaj po dolgi stoletjih mnogi protestanti obsojajo ta razdor, ki je imel za posledico porast materializma in marksizma. Priznajo, da mora imeti danes krščanska Evropa neko višjo oporo, ker se namreč zavedajo, da jim ne preostane drugega, ali zedinjenje s katoličani in drugimi v enotno cerkev, ali pa jih bodo materializem, marksizem, kapitalizem in druge podobne struje — uničile.

Med protestanti je gibanje za zedinjenje zelo močno. Enciklika »Mortalium animas« je našla pri njih zelo močan odmev. Dokaz temu so razni kongresi, na katerih so razpravljali o zedinjenju. Posebno velika sta bila kongres v Lausanni in Stockholmu. Na zadnjem (l. 1925.) pravi Mond (protest. pastor) sledeče: »Reformo moramo znova reformirati, boriti se moramo proti anarhiji, vrniti se k počelu edinstva.«

Tudi v anglikanski cerkvi na Angleškem je močna volja in želja po zedinjenju. Med anglikanci jih je danes približno le 15% vernih, kar so ugotovili sami anglikanski škofje. Med anglikanci so v glavnem tri struje. Ena je strogo protestantskega značaja. Druga odklanja vse, kar spominja na dogmo in čudeže. Kristusu odreja božjo vsemočnost in vsevednost. Tretja pa hoče biti elita anglikanizma in nosi na svoji zastavi napis: Zedinjenje krščanskih cerkv. Obenem tudi trdijo, da je anglikanizem le del katoliške Cerkve.

Lahko rečemo, da je gibanje za zedinjenje med protestanti močno napredovalo, kar vidijo, da se male verske družbe brez prave verske gorečnosti v zmaterializirani in z marksizmom prepojeni dobi le s težavo ohranjajo, vendar se mnogokrat premalo zavedajo, da se katoliška Cerkva ne more pogajati glede nauka in popuščati od resnic, ki jih po naročilu svojega božjega Ustanovnika skrbno varuje in ljudem posreduje.

prof. dr. Bilimovič dokazal, da sistem enačb, kakor ga določa Zassenhaus, ni določen, ker jemlje za dane podatke take, ki v resnici niso dani. Nato je nakazal še sistem enačb, po katerem bi bilo teoretično možno to ravnotežje doseči, če bi bili psihični občutki izmerljivi, kar pa niso.

Razen tega je tov. Wutti referiral o trendu na splošno in še posebej o trendu ali razvojni smeri jugoslovanskega izvoza v letih 1921 do 1936.

Delo narodno gospodarskega seminarja, ki ga je redno obiskovalo precejšnje število akademikov, je bilo v tem semestru vsakokor pozitivno in primerno bi bilo, da bi mu zlasti v današnji dobi, ko stopajo v ospredje družbena in gospodarska vprašanja, z večjimi denarnimi podporami omogočili redno in današnjim razmeram odgovarjajoče delo.

Duhovniki delavcev so se sestali.

V začetku januarja je bilo na Dunaju mednarodno zasedanje duhovnikov, ki delujejo med delavsko mladino. Zbralo se je okrog 200 zastopnikov iz Avstrije, Belgije, Češkoslovaške Francije, Holandske, Jugoslavije, Litve, Luxemburga, Madžarske, Poljske in Švice. Posamezna pereča vprašanja so obdelali priznani dušni pastirji za delavsko mladino iz raznih držav. O ideologiji in postanku žosistov je predaval kakonik Cardijn, ki je med drugim dejal tudi, da morajo biti žosistične organizacije šole za laični apostolat po načelu, da morajo biti delavci sami prvi apostoli med delavci. Laiki imajo v organizaciji katoliške mladine vodilno vlogo. Duhovnik ne more nadomestiti laičnega voditelja. Njemu pa nasprotno pripada naloga, da versko vzgaja delavsko mladino.

Razdelitev svetosavskih nagrad

V četrtek 27. januarja ob 11 je rektor naše univerze dr. Kušej razdelil svetosavske nagrade akademikom, katerih naloge so fakultetni sveti sprejeli. G. rektor dr. Kušej je podaril, naj jim bo priznanje, ki so ga za svoje delo dosegli, bodrilo za še bolj intenzivno prizadevanje, da bodo aktivno sodelovali pri gradbi naše narodne kulture.

Nagrajeni so bili:

Budnar Anica za nalogo: Vaskularna flora v ljubljanski kotlini, pod geslom: »Crocus vernus — Colchicum autumnale«.

Novak France za nalogo: Razvoj liade v Karavankah, pod geslom »Zgradimo naravoslovne institute!«

Verbič Marija za nalogo: O kronanju Štefana Prvovečanega, pod geslom »Stephanus dei gratia totius Seruie Dioclie, Tribunie, Dalmatie atque Chlunie rex coronatus«.

Prohazka Jože za nalogo: Manjšinsko pravo v Jugoslaviji, pod geslom »Rapallo«.

Pavlič Peter za nalogo: Jamčenje prodajalca po rimskem pravu, pod geslom »Jus antiquum«.

Dr. Milčinski Janez za nalogo: Venozni sistemi v lehti, pod geslom »Phlebotomia«.

Bognolo Borislav za nalogo: Analiza seči kapilaris — določitev acetaldehida, pod geslom »Vera«.

Pleterski Miroslav za nalogo: Kapilarna analiza seči (določevanje beljakovine), pod geslom »Samo logično mišljenje brez spremljajočih eksperimentov nas često goljufa«.

Čermelj Vlasta za nalogo: »Kožna elastica«, pod geslom »Integumentum commune«.

Avanzo Stane za nalogo: Fizikalne in tehnološke lastnosti domačih apnencev, pod geslom »Sklad na skladu se dviguje golih vrhov kam'ni zid, Večni mojster ukazuje: Prid', zidar le les učit«.

Čelik Roman za nalogo: Prispevek k tehnologiji domačega lesa, pod geslom »Bor«.

Gnidovec France za nalogo: Vplivi iz del sv. Gregorija Nacianskega na Žitja Konstantina in Metodija pod geslom »Med Slovani v devetem stoletju«.

Dolenc Jože za nalogo: Škof Anton Alojz Wolf, pod geslom »Kjer je svoboda, tam je delo veselo« (Wolf v past. pismu 17. februarja l. 1856).

Alfier Dragotin za nalogo: Hijerarhija vrednot, pod geslom »Gujo«.

Šinkar Anton za nalogo: Škof Anton Alojz Wolf, pod geslom »Ljubljanska škofija«.

Vodopivec Ivan za nalogo: Hijerarhija vrednost, pod geslom »Bonum«.

Z nagrado Primorskega akademskega starištvstva je bil odlikovan slušatelj filozofske fakultete Dolenc Alojz, ki je izročil temo: Tržaško politično časnikiarstvo 1848—1907, pod geslom »Krašovec«.

Novak France se je iskreno zahvalil v imenu nagrajencev g. rektorju in vodstvu univerze ter izjavil, da bo njihovo prizadevanje v bodoče še bolj usmerjeno v to, da se približajo in prislunhejo znanosti. Prosil pa je, naj jim gg. profesorji stoje vedno ob strani z nasvetom in pomočjo, da bo skupno delo na naši mladi univerzi uspešno in koristno za slovenski narod in za njegovo boljšo bodočnost.

Kardinal Hinsley je na predlog Vincencijeve konference ustanovil socialni urad, ki bo skrbel, da se organizira študij socialnih vprašanj, da nastopa kot posrednik v sporih med delom in kapitalom in da iznaša v javnost predloge za izboljšanje socialno gospodarskih razmer.

I v e r i

Za koroškega Slovenca v Podborštu smo dobili 55 din. Bog plačaj!

East Information Bureau poroča, da je določila Moskva ameriškega črnca Pettersona, da ustanovi in vodi brezbožniško gibanje v Ameriki. V začetku 1938 se je 48 črncev podalo v SSSR, da bi tam preučili brezbožništvo, na stroške sovjetske države seveda.

Novi ameriški poslanik v Londonu Kennedy je katoličan in oče devetero otrok. Prvič je Amerika imenovala na to mesto katoličana, ki je po rodu Irec.

Na predlog nekega katoliškega poklicnega društva je poljska občina Wloclawek sklenila, da bo eno izmed ulic imenovala po Leonu XIII., Piju XI. pa je že ena dodeljena.

Kljub odporu vlade so mehiški katoličani slovesno proslavili praznik Ljube Gospe v Gualdapi. Romarji so prišli iz vseh krajev in iz vseh je žarela izredno globoka pobožnost, ki se v trpljenju preizkuša.

Bombayski nadškoof Roberto je v veliki garaži posvetil kip sv. Krištofa, da bi bil priprošnjik šoferjev za srečne vožnje.

V Kremu (v Avstriji) so kaznjenci sami izdelali orgle (razen nekaterih delov, ki jih v jetnišnici niso mogli izdelati) in jih postavili v kapeli. Za božič so jim jih posvetili in odslej lahko službo božjo spremljajo z orglami in petjem.

Francoski list La Croix du Rhône poroča, da je belgijska vlada prepovedala prodajati 98 pornografskih listov in knjig. Med njimi je bilo 5 belgijskih, 9 nemških, 11 holandskih in 73 francoskih.

12 mesecev čiščenja v Rusiji. V letu 1937. so aretirali, usmrtili ali poslali na prisilno delo 11 predsednikov sovjetskih republik, 11 ministrskih predsednikov v 9 republikah, 8 članov generalnega štaba rdeče armade, med njimi maršala Tuhačevskega, pomožnega komisarja za obrambo, 50 komunističnih šefov iz Bele Rusije in 1140 članov komunistične stranke, komisarje in podkomisarje iz 19 okrajev, šefe 12 industrijskih trustov, 4 sindikatov in 4 dnevnikov, več kakor 12 diplomotov, dva sodnika najvišjega sodišča v Georgiji; direktorja agencije Tas in sovjetskega radia. V razdobju od julija do decembra 1937 je objavljala sovjetski tisk povprečno 60 smrtnih obsodb na teden.

Leninov naslednik

Leninovi življenjepisci pripovedujejo, da je Lenin imel o Stalinu kaj slabo mnenje. »To je ošabnež, lisjak«, je večkrat dejal o njem. L. 1923 je takole opominjal svoje tovariše v vodstvu kominterne: »Stalin je preveč živinski. Zato svetujem tovarišem, naj mislijo, kako bi ga odstranili in nadomestili s človekom, ki bo boljši od tovariša Stalina, t. j. potrpežlivejši, odkritosrčnejši, uglednejši, uslužnejši do tovarišev.« V nekem drugem pismu pa pravi Lenin: »Moram svetovati, da tovariša Stalina ne imenujejo za mojega naslednika, ker je neizprosno, surov, prenačilen, nelogičen in hlepi samo po oblasti in moči.« — Toda Stalin je bil res toliko živinski, surov itd., da se ni dal odstraniti.

Tako velik in tako majhen.

Angleški svobodomislec A. Collins je srečal njemu znanega delavca, ki je šel v cerkev. »Kam greš?« ga je vprašal. »V cerkev,« mu je odgovoril. »Kaj boš tam počel?« ga je zopet vprašal. »Boga bom molil,« mu odvrne delavec. »Je tvoj Bog velik ali majhen,« ga je še vprašal Collins.

»Tako velik, da ga vaša glava ne more dojeti in tako majhen, da more prebivati v mojem srcu,« mu je odvrnil in Collins sam je pozneje priznal, da je ta odgovor nanj bolj vplival kot učeno dokazovanje znanstvenikov.

Za našo univerzo

STIPENDIJE, FONDI ITD.

Knafleja ustanova je poleg dr. Oražneve menda edini vir, od katerega si slovenski akademiki obetamo večje podpore. Vemo, da ima v Belgradu vsak tretji akademik, pa najsi bo potreben ali ne, kakšno stipendijo, bodisi državno, bodisi iz kakšnega »privatnega fonda«. V vseh glavnih evropskih kulturnih središčih se nahajajo klubi jugoslovanskih akademikov, Slovenca med njimi boš težko našel. Izjema bo samo Aleksandrov kolegij v Pragi, kjer študira tudi nekaj slovenskih akademikov. V Monakovem n. pr. obstoja »Jugoslavischer Akademischer Verein«, ki ima nad 30 članov, med njimi je samo eden Slovenec. Seveda uživajo skoraj vsi stipendije. Najboljši primer so senatske in skupščinske stipendije. Menda je senatskih 150, skupščinskih 300 in znašajo 300 do 500 din mesečno (te informacije sta dobila delegata AA v Belgradu) in teh stipendij je deležnih komaj okrog 15 naših akademikov. Akademski akcija je v Belgradu hodila od Poncija do Pilata, da bi dobila vsaj podatke. Povsod izgovori »ne vemo«. Glede senatskih stipendij smo zvedeli toliko, da gre denar iz dispozicijskega fonda predsedstva senata, za katerega pri podeljevanju ni merodajna nobena pravična razdelitev, pri kateri bi prišli slovenski akademiki vsaj po svojem številčnem razmerju v pošte, temveč so jih po veliki večini deležni samo belgrajski akademiki. Akademski akcija je med drugim do-

bila obljubo g. senatorja Smodeja, da bo, če bodo te stipendije »razpisane« tudi letos, posredoval pri g. predsedniku senata, da jih bodo naši akademiki deležni v večjem številu. Podrobna pojasnila bo Akademski akcija, kadar bo mogoče, pravočasno objavila.

Za nas je posebno pereč naš zdravstveni fond. Vsak akademik mora plačati pri vpisu 30 din vsak semester za zdravstveni fond. Toda ta denar ne gre ves v naš zdravstveni fond. Polovico pošiljajo vedno v Belgrad, zopet v neki fond, katerega namen je baje postaviti (najbrž v Belgradu) velik študentski dom — nekako zdravilišče ali letovišče, kadar se bo nabralo 10 milijonov. Posledice: V Ljubljani zaradi premajhnih denarnih sredstev bolan študent ne dobi od svoje zdravstvene ustanove drugega, kot aspirine, manjvredne maže in slično. Čisto jasno je, da potem niti 5% akademikov ne dobi zdravlil v vrednosti vplačanih 60 din. Medtem se pa kopiči denar v Belgradu in lepega dne se bo s tem denarjem pričel zidati kak dom, ali zdravilišče, in slovenski akademiki, ki bi se imeli priliko zdraviti v njem, bodo bele vrane. Kolikor nam je znano, znaša vsota, katero smo dosedaj plačali s to takso ob vpisu, v Belgrau že okrog 600.000 din. Ta denar zahtevamo, da se vrne. S tem denarjem, ki smo ga plačali

mi, študentje, bi že zdavnaj v Ljubljani dobili primerno in zdravo akademsko menzo. V ta namen je Akademski akcija prosila za pomoč tudi oba slovenska ministra, ki sta obljubila vso svojo podporo, da se končno ta zadeva uredi.

OSTANE SAMO ŠE OROŽJE.

Mnogi ne morejo razumeti, da se je svet v tako kratkem času spremenil v vojašnico in da je veter razpihal vse sanje o večnem miru na vse strani. In vendar se temu prav za prav ne smemo tako čuditi. Blaženi brat Klaus je rekel: »Mir je samo v Bogu!«

Moderne države pa so se zarotile proti Bogu. Oznaka naših dni je, da so države odpadle od Boga in njegovih zakonov. Država je avtonomna — sama si daje zakone — neodvisno od božjih zakonov!

Mar še moremo po tem misliti, da bo vladal mir med vsemi narodi? Kjer države ne priznavajo več svoje dolžnosti, da se uklonijo Bogu, tam ni več enakosti, tam ne velja več nobena pogodba, tam je samo ena avtoriteta in samo ena odločilna sila med narodi — orožje!

Ta sila nas zopet popolnoma usužnjuje, obvladuje vse naše življenje, diktira politiko, nas tišči v pogubo.

Ne bi bilo treba, da je tako. Lahko bi imeli tudi drugačne razmere. Kristjan ne priznava novopoganskega fatalizma vojne. Toda poganske države in poganska politika gonijo res fatalno narode v bojno morijo.

Kršćanstvo pomeni silo pravice, poganstvo pa silo orožja!

(Po »Schildwache« l. 26., št. 18.)

RAZPIS SMUČARSKIH TEČAJEV

Akademski športni klub priredi v semestrskih počitnicah 3 smučarske tečaje na Črnem vrhu nad Jesenicami.

1. Nadaljevalni tečaj za one, ki že nekoliko obvladajo smuške like, od 6.—17. februarja.

2. Začetniški tečaj od 11.—17. febr.

3. Damski tečaj od 11.—17. februarja. Stroški so predvideni na ca 150 din, v čemer je všteta vožnja in vsa oskrba. Tečaji se bodo vršili pod vodstvom smučarskih učiteljev, ki jih plača ASK.

Po končanih tečajih se bo vršilo 17. februarja tekmovanje tečajnikov in tečajnic v alpski kombinaciji. Vsaj prvi trije od vsake skupine bodo prejeli praktična darila. Prijave za nadaljevalni tečaj sprejema ASK, Miklošičeva cesta 5, do 4. februarja vključno. Za ostala dva tečaja pa do 8. februarja.

Odbor.

»Narod, ki ne praznuje več nedelje in ki jo skrini ter se odpove miru duš, tak narod lahko izgubi tudi stanovitnost v veri, družinsko ljubezen; izgube ima lahko prav tako v javnem življenju, ki ne potrebuje nič manj odмора od dnevnih borb kot privatno življenje. Nedelja je pa tudi eminentno socialna zahteva Cerkve.« — (Pij XI. kardinalu In-tizterju.)

Književnost

ZGODBA O ANGELČKU

Oj kako rad bi imel Tinče takega angelčka, kot ga ima sestrčna Minka! Mama mu je prepovedovala o angelčkih toliko lepih zgodbic! Rekla je, da ponoči hodijo nad otroke, da se ne boje črnega bavlava. Ko pa jo je prosil, naj bi mu ga kupila, je rekla, da nima denarja in da angelček sam pride k otrokom, ki so pridni. Tinče je tudi priden, pa vendar ni k njemu nobenega angelčka. Ali more reči kdo, da Tinče ni priden? Ne, nihče ne more reči tega, niti mama ne. Umiva se rad vsak dan, ne tako kot Barica ali pa Francek, ki ga voda pika. Moli tudi rad in še kravo pase, kadar žene Francek na pašo. Liska hoče v deteljo in Francek kriči:

»Zavrni jo, Tinče, zavrni jo!«

In Tinče gre ter jo zavrne.

Ah, angelčka pa le nima in zato ga je ponoči tako strah! Minko je prosil, da bi mu ga dala, pa je rekla:

»Ne dam.«

Uh, Minka je skopa, čeprav ima bogatega ateja. Lahko bi ji kupil toliko angelčkov, kolikor ima Tinče prstov na roki, potem se ji pa ne bi bilo treba bati sto bavlavov, kaj šele enega.

Tinče je ves žalosten in zamišljen. Kako bi prišel do Minkinega angelčka? Nič pravega mu ne pade v glavo. Na prošnjo mu ga ne da. Kaj če bi...

Joj, kako da mu to že prej ni prišlo na misel!

Kaj če bi Minkin angelček — ukradel? Prav dobro ve, kje ga ima shranjenega. Tam v kotu nad skrinjo stoji na majhni polici. Tak je, kakor da bi plaval v zraku z razprostrtimi rokami. O, ta bi bil ravno pravi! Ta bi ga dobro varoval pred bavlavom.

Toda ne! Tega Tinče ne sme storiti. Saj še ni pozabil zgodbe o tistem hudobnem dečku, ki mu jo je pravila mama: najprej je ukradel iglo, potem nož in ko je bil velik, še konja in mnogo drugih stvari. Nazadnje so ga obesili. Pa to še ne bi bilo nič hudega, če bi ga za pas, toda mama je rekla, da so ga za vrat.

»Potem pa ni mogel nič dihati.«

»Seveda ni mogel. Prav zato so ga obesili za vrat.«

Bi Tinčeta tudi obesili, če bi bil kradel? Mama pravi, da bi ga. Na podstrešje. Uh, tja se pa Tinče niti z mamo ne upa, ne da bi se pustil obesiti gor. Nak, rajši bo brez angelčka.

Hm! Pa bi ga vendarle lahko. Saj ne bo ukradel nič drugega, samo Minkinega angelčka.

Toda potem bi bil angelček hud nanj in ga ne bi hotel varovati.

Zdaj pa je Tinčetu že preveč. Tinče bi najraje jokal, tako mu je hudo.

Juhe —! Posvetilo se mu je. Že ve, kako bo naredil. Mama mu je dala lepo knjigo, kjer je naslikanih toliko živali. Tinče še nikdar ni videl takih in jih tudi ne bo. Tudi Minka jih ni videla. To knjigo ji bo dal, ona pa njemu angelčka.

In Tinče teče takoj k Minki.

»Minka, jaz pa nekaj imam, nekaj zelo lepega!«

»Joj, pokaži mi!«

»Poglej, knjigo!«

»Oh, kako lepe slike so to! In kako velika krava!«

»Saj to ni krava. Kako si ti neumna! To je slon. Saj vidiš, kako dolg nos ima. Kje pa ima krava tako dolg nos?«

»Kako pa veš, da je to slon?«

»Mama je rekla.«

»Daj meni to knjigo!«

»Če mi daš za njo angelčka.«

»Ne, angelčka pa ne dam.«

»Dobro, potem ti pa jaz knjige ne dam.«

»No, daj mi, Tinče!«

»Če mi daš angelčka.«

»Imej ga, samo tako, da naša mama ne bo videla.«

Oh, kako je sedaj Tinče srečen in zadovoljen! Angelčka ima, pravega, pristnega angelčka. Nikdar se več ne bo bal bavlava. Ne more več strpeti. Domov bi rad. Pokazati mora angelčka Franceku in Barici. To bosta nevoščljiva, ko bosta videla njegovega angelčka, toda on ga ne bo dal nobenemu. Zlasti ne Franceku in Barici, ki ga vedno strašita in se norčujeta iz njega.

Da, takoj gre Tinče domov, samo enkrat bo še z Minko knjigo pogledal.

Toda Minka knjiga več ne ugaja.

»Ah, Tinče, jaz ne maram te knjige. Daj mi angelčka nazaj!«

Tinče kar ne more prav razumeti. Seveda, sedaj, ko se je nagledala lepih slik, bi rada angelčka nazaj. Tinče ji ga ne bo dal. O, ne, on ni tako neumen, kot si Minka misli. Če se je ona knjige naveličala, Tinče se angelčka ni.

»Saj sem ti dal knjigo, ti pa meni angelčka.«

»Toda jaz ne maram knjige. Daj mi angelčka nazaj!«

Ne, Tinče ne da. Rajši bo zbežal z angelčkom. Minka ga ne bo došla.

In Tinče beži po cesti: čof-čof-čof — in nič ne gleda na blato in rumene luže. Tudi nič ne mara za Minko, ki teče za njim in joka:

Moj angelček — o-o-o-o-o — moj angelček —!

*

Večer je. Tinče spi sladko in mirno. Nikdar še ni tako lepo spal. V rokah drži angelčka in se smehlja. Zdaj se prav nič več ne boji bavlava, ki stoji tam v kotu — prav dobro ga vidi —, ampak se mu samo smeje, da še celo v spanju se mu smeje.

Draši.

Knjige

Pravila Katoliške akcije v Sloveniji, priredil dr. Alojzij Odar. Izdala KA v Sloveniji 1938. V uvodu, ki pa obsega 56 strani, obravnava pisec splošna vprašanja o Katoliški akciji, ki se morejo in ki so se ob njej pojavila. V glavnem je isto snov obdelal že v »Straži v viharju« v lanskem letniku (številke 15—30). Govori o opisu KA, o njenih znakih, o njenem notranjem in zunanem delu, o specializaciji v KA, o potrebi KA, ki je pravica in dolžnost vernikov, o vlogi duhovnika v KA, o razmerju nad lastnimi organizacijami in verskimi ter katoliškimi organizacijami, o odnosu KA do strokovnih organizacij in politike. Nadalje govori o zgraditvi KA v Sloveniji po pravilih iz leta 1929 in 1936, kar praktično pokaže na Zvezi mladih katoliških delavcev. Opisuje »Molitveno pomoč«, ki je po pravilih pripravljuna ustanova KA v Sloveniji, ki je organizirana

po naravnih stanovitvah. Pisec zavrača dva ugovora, da predstavljajo pravila KA preveč pravne in organizatorne strani in da je organizacija KA preveč komplicirana. Sledi še nekaj opomb, kako začeti z delom. II. del obravnava pravila KA v Sloveniji, nekaj splošnih pripomb, nato pa pravila KA v Sloveniji, pravila Zveze mladih katoliških delavcev in Zveze mladih katoliških delavcev ter pravila za Molitveno pomoč KA z opombami in pojasnili. Na koncu knjižice sta podana dva diagrama, ki nazorno predstavljata zgradbo KA v župniji in pa v celi Sloveniji. Kakor Odarjev Katekizem o katoliški akciji, tako bodo tudi Pravila KA važen pripomoček za delavce v KA in jih vsem toplo priporočamo.

ZAČETI JE TREBA.

Ob triletnici KA za dekleta v Ljubljani. Zbral F. V.

Knjižica, ki nosi ta naslov, nam slika zgodovino dekliške KA v ljubljanski škofiji, njeno ustanovitev, težko in veliko delo, ki je bilo potrebno za razvoj in njene uspehe. V triletnem vztrajnem delu se je dekliška KA ustanovila in razširila bolj kot so mnogi pričakovali. Začela so se zbirati dekleta, ki so spoznala, kaj je njihova naloga, izhajajoča iz dejstva, da so katoličanke, ki hočejo izpolnjevati želje in zahteve sv. očeta. Šla so za njegovim klicem in začela z organiziranjem deklet v KA. Knjižica nam razkrije delo vsakega stanu posebej. Objavljena so v njej tudi pravila Zveze kat. dijakinj, delavk, nameščenk in učiteljic. Pojasnjuje nam tudi odnos do drugih cerkvenih organizacij, ki naj bi pomagale druga drugi, da dosežejo skupni namen.

Potrebno je, da prečita knjižico vsak katoličan, ki mu je mar širjenje Kristusovega kraljestva na zemlji. V njej bo spoznal potrebo po KA, njene začetke, njeno delo in uspeh pri dekletih. Uvidel bo, kaj se doseže z vztrajnim in nesebičnim delom. Neobhodno pa je potrebna knjižica vsem onim, ki hočejo začeti s KA bodisi v svojem kraju ali stanu, ker vsebuje polno pravih smernic in načel za to delo.

Cena izpoda je 8 din in se dobi v tajništvo KA za dekleta, Masarykova cesta št. 21.